

**פָּרוֹ אַרְיִמָּעַ קִינְדָּעָר וּוּעֲרָעֶל
בְּעֵרִיהַמְּטָעַ מִינִיסְטָאָרָעֶז אָוָן פְּרָעָזְדָּעָנְטָעֶז**

לובטושא ציטטונגען אונ 1902 און שזון דערטמאט, און 1906 וערטער שזון בולדינגס-טוניסטער און עד מאן אלם איזעליךער, איזילן פארטיזאנן קלעטמאנסא, איזורי-טוניסו דאס גאנזער, מען זאל אפטהיילען דו סירגען פון דער מליכער, וואס עם האט דאו איזראיגער-פֿען אַנְעַלְעַטְמָעָר אָנוּ דֵּעַר גָּנְצָעָר וווערט.

אנו יאהר 1921 איז שיד געוווען דער ערשותנו קאָבּוֹנַעַט איזו, רֵזְקוּלְטֶסְטָלָזָו, זו ער איזו, איזו ער מײַט אַגְּרוֹנִין גַּעֲמִיט אַיְּשָׁאָבּ עַדְרָעָנְגָּאנְגָּעָן קָוּן דַּיְּסָאַצְּיָאַרְטָמָעָן דַּיְּרָעְפְּפָלוּקָאָנָעָר. ער איזו פּוֹרְמָאָל אַרְאָפְּנָעָזְעָצָט גַּעֲוָאָרָעָן. אָפְּנָעָר אַז 1913 וּעְרָת ער וּנְרָעָר וּסְמִינְיָה-מִוּנְיסְטָאָר אַזְּנָעָמָן בְּאַנְקָאָרָעָם קָאָפְּגָּעָט. אַזְּאָהָר שְׂעָמָעָן וּעְרָת ער צָוְויָה מָאָלָה פְּרָעָמִיעָר-מִוּנִים * טָהָר, אָפְּנָעָר וּזְעָוָן אַזְּסָבְּרָעָט אַזְּאָסָדָה וּלְעַלְלָת-מִלחָמָה, וּעְרָת ער פְּעָרְבִּיטָן דָּרָרָה וּזְוּוֹיָאנָן. זָיוּן וּזְעָגָן אַזְּגָּעָנְגָּעָן סְוִי * סְפָּעָמָטָוּישׁ קָוּן דַּעֲבִיטָמָאָטָה-פְּעָנְקָעָל צִוְּסָמְנוּנִיסְטָאָר-פְּאָרָטְשָׁעָל אַזְּזָרָקָה אָפְּנָעָר תְּמִיד הַאַתָּה מִעְן אַזְּהָם וּזְדָעָר צָהָר דַּוְקָּעָרְפָּעָן. אַזְּוֹ אַהֲרָן 1915 אַזְּוֹ ער גַּעֲוָאָרָנוּ אַזְּיָּסְטָרָן-מִוּנִיסְטָאָר. אָפְּנָעָר נָכְ' צָהָמָעָנְגָּוָן הַאַתָּה ער גַּעֲמִים זָוֵר צָהָמָעָנְגָּוָן

רילצ'יז'וטן.
אנ'ן י'אהר 1921 אונ' ער געווען דער
ערשטער, וועלכער אונ' אלס פרעטימער
אונ' אוניכער-פיננסטער געווען געיגנט
איזיך עדר פאנגעראדען אונ' קאן צי פער,
שטענדיגונג מיט דיטשלאנד. אבער אונ'
דערוועלכער נאלט אונ' ער דורך פאנקאנַ
דע בעז ויז אפוחענ'ההט, אראטגנ'עוצט
געווואדען. אבער אונ' 1925 אונ' בריאן
שוויזער לון אוליבען. ער האט אבער
ויז אמת נישט געקבעט דערראאלטען,
ויעיל ער האט מוד גושט געקבעט קפנ',
עהה געבען אפצעוואאלטען די זירחה פָּה
פלאנק. ער האט דומיסיאנירט, פָּה אונ'
א'אהר שפעטער זוינער צי ווערטן אונ'
פאנקאנַטָּם אַפְּנַעַט אַיסְקָוָןִים

וְזַהֲרָקָה מִתְּחִזֵּקָה זֶה מִזְמָרָת בְּרִיאָנוּת

ונערבענעם, זו געועאלדייג מ'האט זיך און
איהם גענגיינטן, קען דיגאנ ער אָקָטֶן,
ויאם מ'האט וויז גראטטען שונא. פיאַטֶן
קאָרָע געצְזָאָגְנָעָן אָודֶם אַרְטִינְגָּעָנָמֶן
אלֵם אָזִיסְעָרוֹסְמִינְגְּסָטָעָר. אַלְמָן אָזָעָל =
בְּעֵד הַאֲטָמָע עַד דָּאוֹן אַדְרוֹגְנָמָאָכָט אַנְדָּרְגָּי
סְעֵד תְּקוֹפָה: עַד הַאֲטָמָעָן מִזְטָן
שְׁמַרְעַטְמָאָן אָזְן מִשְׁעַטְבָּרְלִיּוֹן גַּשְׁשָׁא =
קְעֻנוּ דָּעַם לְאַקָּרָאָן אַפְּכָאָד אוֹ אָנוֹ אָ
יְאַהֲרָן הַאֲטָמָע עַד צְוָאָמָעָן מִתְּמָן דֵּי
אוֹיְבָאָגְנָעָמָע בְּאַקְמָאָן דָּעַם שְׁלָמָן =
פָּרוֹן.

אנו יאהר 1928 האט פריזן פַּעֲמָעָן געבען און פְּאַלְפָּרְבָּגָר דִּינְפְּשָׁלָגָנְרָס פְּאַדְרָגָן צָוֹזָקָאַיָּרָעָן דָּאָם דָּרְיוּן * געבעט. ווֹטֶט דָּאוּ אָזֶן עַר אָנוּגָּאנָגָן אלָס דִּינְפְּשָׁלָגָנְרָגָעָה. צָוֹזָן בְּרוּחָמָת בּוֹר, "לְאַנְקָרִיר אָזֶן דִּינְפְּשָׁלָגָנְדָּ" דָּאָפֶן שְׁמַרְאָזָמָן גַּעֲשֵׂרְבָּעָן אַחֲרָמָה, אָנוּ וּוְלְכָא עַד הַאֲמָת אַפְּגַּעַשְׁוָאַקְבָּט דַּיְהַרְתָּעַ וּוְעַטְעַר פָּאָן קָעַלְמָאָנוֹסָא אָנוּ פּוֹנְקָאַרְעָץ.

אַרְגָּאַנְיוֹאַטָּאָר מִזְוֹ דָעֵר שְׁחִיתָה אַי
צְפָת בְּעֲגָנוּעָדִינֶט גַּעֲוָאָר עַז

תהיisha פָּרָן אֲנֵנוֹ אָנוֹ דַי אִמְרוֹחָן,
אָנוֹ צָהָת אָנוֹ אַזְנוֹסֶט פָּוֹ אַפְּגָנֶשׁ יַ'אֲחָה,
בְּעַנְגָּדִינְמַט גַּעֲזָרָעָז דָּוָרָךְ רַעַם חַוִּירָא
קַאמְיסָאָר אָנוֹ אָמָע בְּעַרְבָּטַמְט גַּעֲזָרָעָז לְאָמָע
תַּחַיָּה.

A black and white caricature of a man with a prominent mustache and receding hairline. He is dressed in a light-colored suit jacket over a dark shirt and tie. His hands are clasped together in front of him, holding a small, indistinct object. The entire illustration is enclosed within a thick black rectangular frame.

אָדִיכְסְטִיד בֶּרְיָאל

א) דער צויבערער
ב) טיענער דז מרגנערען אין דאס
וואו, דארה מען פערטערן א
מיז דראפען פאר ווער אטען
הדאש מוט גבעראטס מוט ווער
ווערעהר, וואם און זי זיג
שען קאמפ, אונגערא, וואם קען
זונטצען מוט זונן פאנטאטס
דרגער-קונגעט, אונגערא, האט
און קען אלין, וועלטער
דערגרונטצען דאס תעלבנטא
און זונגעזען סאל אראטגע
וואו, זונן מונומנטראען =
וואו, זונן פאנטאטס
און דערגרונט פאנט זיגזאג
וואם חאט גאנטזט ווערגו
וואו, זונגעזען אונגערא בזונן

בז' מיניסטראן, אפער קאנט
וואוורונגן!
אחוּר פָּאַגְּ אָנוּ בְּרִיאָן גַּעֲשֵׂרָא
בְּאַדְעַשְׁמָאָן דִּינְהָאוּ פָּאָן
אַמְּפָן, עָרְחָתְּ אַלְמָן גַּעֲזָאָגְטָן,
עַשְׁמִירִיטָן גַּן שְׁבִילָן, אָנוּ זָאָן דָּר
לָ אָנוּ חַלְלָסָן אַיְזָר עָרְ וְיִלְלָן
גַּן פְּרַגְעַזְעָנָטָן גַּן דָּעָרְ פְּרַגְאָן
יַעֲלָבְגָּוֹן, עָרְ אָנוּ סָם אַפְּזָן
שְׁמָן וְיִזְרָעָלָן.
בְּאָה, לְבָעָן, פְּאַלְלָיָן, פְּזַאנְקָאָרָע
דוּמְעָרָן, דְּמוּמָעָרָן וְעַנְגָּוָן אָנוּ
סָמְגַעְזָהָלָטָן גַּעֲזָאָרָעָן אָנוּ
לְבָיְנָן פְּאַלְיִזְעָרָן טַעַמְגַלְבָּעָטָן;
בָּכְ אַפְּעָרָה הָאָתָם קַיְנָעָרָה נַיְשָׁת
אָנוּ דָּאָם אָנוּ דָּיְנָעָטָן
אָנוּמָן לְפָעָזָן גַּן דָּאוּגָנָעָן
גַּנְשָׁעָן, עָרְ קָעְן זָוְרָה עַכְסָטָעָגָן
עַגְרָמוֹתָן, אוּ דָעָרְ בְּעַדְשָׁעָגָן
, וְוָסְמָסְפָּרָהָן
זָוְ אָוחָם, אָנוּ דָּיְלָעָטָעָן
יַאֲחָרָעָן, וְשַׁאֲרוֹשָׁהָן קְלַעַמָּאָגָן
זָוְדָעָן קַיְנָעָמָלָן נַוְשָׁת גַּעֲזָאָרָעָן
לְהָיָן דָּעָרְ פְּרַגְאָזְיוֹנוֹשָׁעָרְ פְּרַגְיָן

או ארים פוד פריצן או
בע א שאנטער או גראר
ו גאנטנעם ער וערם אלזא
ו זאגה, או גראר האט א פומאי
ו גאנט זונר. אווי ווי דז 54-
ו גאנט געהאט קיטן בעקווע
אאט דער קליניגער ארטספוד
אטפצען חונטער דער ארכעטס-
ט איזו דער פערזעטער שאנק
טו זונט בעשטאנטן פון גאלע
דו סביבה פון שוועארם איזו
טער האט גנט געלענט פליינ-
שעפה אוילען זונגען ארטס-
ו זונדערזונטונג געווארן ארט-
קעלטן. אלס נאץ זונגען
אער זונד אידזונטשלעטט גאנט-
ו ייט מעדלער איז פוריין פון
עלדרטטטען קראקטער. דער
איזו אונדערן צאנצען
גונ, פיל מיט סאיירטן. פ'קען
ען, או ס'איין זעלטן צי גאנ-
טשען, זאט זאל-חאנטן בע-
זונן לעבענונג זונגען אווי פיל
ער, וועלכער איז ארטספוד-
ו זונדען פון דער ארטזקא-
גונשט טראדאלישען איזויה-
שעטער נעמוט פאלעגען
זאנדונגין איז פאלעטנט
אראל גאנטזען. ער, וועלכער
סינדריקאליסט איזו סקטיז-
געזונערט, מטען זאל אפטון
געזונערט, אווי דער מלוכת, אוו וועל-
בוואו דעם "טוגער" קלע-
סלא, או שבעטער אראפ-
אראטן פון גאנטזונטער אונט-
זונטער זונטער אונטער זונטער

די טראני-קאמישע ראלע פון
וונגען בינעדיישען עהס-העניג
אי דעם איצטגען ביגנויש-יאנגישען סכטול

פָּנִים. סְלִוִיָּנוּגֶר

סעו מאנן און פונטאל נוישט אַרְפָּאָד
דו נִיעָנֵצֶען פָּאָן דָּעַם חֹוֵת. עָרָ אָנוּ אַיְשָׁסֶן
נְחוּוֹאַלְכָּבָעָן אַמְתָּבָה. שָׂרְחָאַז גַּעֲלָאַרְגָּט
דו אַלְמָעַ זְבוֹנָה. פָּאָן דו פְּאַגְּאַרְגָּנוֹן
אָנוּ דוּןְאַזְוּןְשָׂאַלְמָטָעָן פָּאָן אַגְּנָנָה
לוֹשָׂוֹן לְעַדְלָאָר.
פָּאָן צִוְּשָׁאָז צִוְּשָׁטְפָּלְעָנָעָן דוּ מַאנְדָּאָן
רַגְּנָעָן בְּזָוִינָן וְעַרְגָּעָאָלְמָעָן מַלְבִּישָׁמָן. דוּ
בְּזָוִינָעָן חַוְּטָלָעָן מִיטָּמָן דוּ לְאַגְּנָעָן בְּעַרְגָּעָן
רוּעָן אָנוּ כְּאַלְוָרְטָעָן פְּנָעָם. זָוּ אַרְבִּינְגְּאַפְּתָעָן
שְׂטוּלְעַדְרְדָּיָן אָנוּ בְּפָלְגָּעָן אָנוּ בְּפָלְגָּעָן
בְּזָעִים פָּאָרְדָּעָם עַקְבָּעָנָעָן, אָנוּ קַיְנָעָן
פָּאָן דָּוְן 400 מִילְיאָן בְּגַוְונְזָעָר אָנוּ דָּעָרָאָן
נוֹשָׂעָן נְתָפָעָן נְחוּוֹאַלְן.

אנו שטול איזו רהטן. ער האט נעמאלכ
זיו איזו צג — נוישט וויטטער אין איזו
ספְּטַלְעָט — פָּנוֹ דָּעַם פָּלאַזְן אַזְרָה דָּעַם
אָזֶן אָזֶן צִירְבִּיל. גַּעֲטָנוּ חָאַט ער עַס מִוּט
לְדוּדָע, אָזֶן טֻמְאָע, וֵזֶן אַגְּלַעַט שָׁאָר-
כָּנוּן. בָּפָּאָר זָזֶן גַּעֲנַחְמָעָר בָּעַטְגָּנוֹן
שְׂדֵה. אַגְּבָּעָס-גַּעֲשָׁוְטָטָע פָּנוֹ דָּעַם
הַדְּקָה, וְזָגָנוּ פְּרִוְּנִי.

סְבָּעָן טָמָג אָזֶן גַּעֲבָּרוּצָן גַּעֲוָרָעָן
דָּבָּר 1906ב, וְזֶן וְזֶן מַהְמָּאָן, רֵי פְּגָדְלָת =
עַזְלָעָן קָעְנָנוּן-אַלְמָן, חָאַט גָּזֶר גָּזֶר =
דְּרָשָׁט מִוּט אַגְּאַטְעָרָגָר פִּיסְטָט אַוְבָּר
אָז, זו אָז גַּעֲשָׁצָרָבָעָן, וְזֶר עַר אָז
שְׂטַלְעָט גַּעֲזָעָן 2 יַהְדִּיר אָזֶן וְזֶן פְּאַטְעָר,
וְזֶן מְשָׁעָן, אָזֶן עַרְקָלְעָרָט גַּעֲוָרָדָעָן
סְפָּרָס. רַעֲעַנְטָמָן פָּנוֹ דָּעַד אַזְמָפְרִיעָשׂ. רֵי 4
גַּעֲנַחְמָאָט הָאַט גַּעֲרַזְעָרָט בְּלֵינוֹ 1912
הָרָה, וְזָאָרִים אָזֶן הָאַט דִּי מָאנָ-
שָׂדָרְזָעָר דָּגָאַטְזָעָן, נָאָר אַחֲרַשָּׁאָטָט
250 יַחְדָּה. גַּעֲמָזָט אַפְּטָרָטָמָן אַוְהָר
אַזְיָּזָר בְּגַעְנוּשָׁר רַעְבִּילָקָן. אַגְּמָעָן
סְבָּעָמָן אָזֶן דִּי בָּאַלְגָּעָנְדָעָ שְׂטַלְעָע אָז
סְבָּעָמָן-גַּעֲנָגָנָס-פְּמָאָנְגָּעָסָט :

גַּעֲמָזָטָמָן אָזֶן אַבְּטָה הָן מְעַרְבָּעָנָעָן
דָּעַר גַּעַט בְּעַלְלִינְרָעָן מָוֶר לְאַס פְּאַלְקָ-
עָט פְּאַלְקָעָד סְבוּכָרְעַנוּמָעָט אָזֶן עַרְקָלְעָ-
עָט אָזֶן אַלְסָרְעָד אַלְמָעָן
אָז אָזֶן דִּי שְׂרִיטָה אָזֶן אַגְּנוּרָעָד אַלְמָעָן
סְמָצָם, וְיַיְלָעָגָה הָאַבְּגָעָן בְּעַטְרָאַטְטָה דָּעַם
אָז אַסְסָמָקָמָן אַסְסָמָקָמָן אָזֶן אַז
דָּראַט בְּעַרְבְּלִיבְּעָן.

אַגְּבָּעָס גַּעֲנָרָאָלָדָט דָּעַרְגָּאָז פְּאָרָ-
גִּיטָּעָן בְּעַקְוָן. ער הָאַט גַּעֲשָׁעָטָנוּ דָּעַם
עַקְמָ-קָעְנוּג זָזֶר אַזְמִיצְלָעָהָרָעָן אָזֶן וְזֶן
פְּאַלְקָאָזָן. סְבָּעָן טָמָג הָאַט אַבְּגָר מִוּט
אַסְסָאָלָעָלְיָוָרָעָן דָּעַם הַשְׁמָדָה זָזֶן לְעַבְעָן,
וְזֶן אַנוּזָה. דָּעַר עַרְשָׁטָעָר אַרְזָ-סְאָהָר
הָאַט אָזֶן אַהֲמָה דָּעַרְוָעָלָט אַזְוּדְעַשְׁשָׁאָ-
הָט זָזֶרְעָן. ער הָאַט גַּעֲמָזָט גַּעֲמָזָט זָזֶן
לְהַנְּזָעָן זָזֶן גַּעֲנָצָעָז וְזֶעְמָט, נָאָר עַס הָאַט
זָזֶר אַזְיָּזָלָאָלָט בְּלֵינוֹ מָוֶט יַאֲפָאָן, וְזֶן
אַזְמָט, וְזֶנוּזָה אָזֶן, גַּעֲנִיגָּעָן גַּעֲמָזָט לְעָ-
דָּעַר אָזֶן דָּעַר פְּאַלְיָוָס פָּנוֹ וְזֶעְמָטָן מָוֶת

**ארabiשער זאנדעלאיז איז איז איזנסעריסעז מיטז
ווארטצעל 2500 יונגע בויילנד אויף יודישע**

בָּאֲדֻעַ נְעֹבֵעַ נְהַלְלָה

י' ד' ש' ל' י' מ', 29. יָמָנוֹר. (י' מ' א') אָנוֹ פֶּן אַוִּיכְסְּנָהָרָעַן דַּעַם הַעֲדָרְבָּרָעַ אַרְעָם =
טָוְרַת אַמְּגַנְגַּע בַּעֲדָרְגָּנָגָר בְּזַן דַּעַר סְבִיבָה
וְעוֹלְבָעַ וְעַנְגָּעַ אַפְּגָר שְׁפַעַטָּעַר בְּעַרְמִיט
גְּנוּווֹחָרָעַן. דַּי הַעֲדָרְבָּרָעָר הַאֲבָעַן אַזְיד
אַדְּבָזְעָרְכָּעַן בְּזַן דַּעַר דַּי דַּרְעָנָן =
אַגְּרָצָעַל אַגְּעָרָד 2500 יְמִינָעַ פּוּמְלָאָה,
אַסְמָעַן זְעַנְעַן נְוַשְׁתָּעַן לְאָגָן הַעֲדָרְלָאָגָעָט גַּעַגְעָן =
אַרְבָּאוֹן אַגְּלָאָגָן דַּאָמְגָעָן הַאָגְמָעָן הַשְּׁבָעָן

דריי מא אראגונומע פון תלייה

